

Mariusz Gawęł

 <https://orcid.org/0000-0003-4423-379X>

badacz niezależny, adwokat

Gliwice, Polska

Odpowiedzialność cywilna przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego za zwrot kosztów poniesionych na zabezpieczenie obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu tego zakładu

Civil liability of an entrepreneur managing mining operations for reimbursement of costs incurred to protect a building against the harmful effects of mining operations

Summary

Under current law, investors may demand that entrepreneurs operating mining facilities reimburse them for reasonable and necessary expenses incurred to protect buildings from the harmful effects of such operations. The enforcement of such a claim requires the fulfillment of certain legal conditions, depending on the factual circumstances of the specific case. The study explains the legal basis and factual circumstances determining the outcome of a claim for reimbursement of the costs of protecting a building against anticipated damage caused by mining operations. The author analyzes the case law of common courts and the Supreme Court, and also takes into account the literature on the subject concerning both the current and historical legal status.

Key words: protection against damage caused by mining operations, compensation from the entrepreneur conducting mining operations, damage prevention, Geological and Mining Law

1. Wstęp

Ustawodawca wymaga od inwestorów zabezpieczenia nowo powstających obiektów budowlanych przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego. Wykorzystując specjalistyczną wiedzę z zakresu geologii i górnictwa, a także budownictwa oraz projektowania, już na etapie prac nad projektem architektoniczno-budowlanym obiektu powinno się przewidzieć założenia konstrukcyjne jego zabezpieczeń przed takim wpływem. Przepisy Prawa budowlanego¹ oraz rozporządzeń wykonawczych określają wytyczne dotyczące m.in. projektowania i budowy obiektów budowlanych². Tych nie znajdziemy w przepisach Prawa geologicznego i górniczego³. Zgodnie z § 205 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r.⁴ na terenach podlegających wpływom eksploatacji górniczej należy stosować zabezpieczenia konstrukcji budynków odpowiednie do stanu zagrożenia wynikającego z prognozowanych oddziaływań powodowanych eksploatacją górnictw, przez które rozumie się wymuszone przemieszczenia i odkształcenia oraz drgania podłoża. Ponadto przy powstawaniu obiektów budowlanych obowiązują wymogi, o których jest mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy Prawo budowlane, stanowiącym, że obiekt budowlany jako całość oraz jego poszczególne części wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej. Ma to zapewnić spełnienie elementarnych wymagań, które dotyczą nośności i stateczności konstrukcji obiektów budowlanych, a które zawarto w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r.

¹ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 418).

² Zgodnie z art. 1 Prawa budowlanego „[u]stawa – Prawo budowlane, zwana dalej »ustawą«, normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach”. Aby przeanalizować zagadnienie odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego za zwrot kosztów poniesionych na zabezpieczenie obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu tego zakładu, należy wyjść właśnie od rozpoznania właściwych przepisów z zakresu Prawa budowlanego oraz rozporządzeń wykonawczych. To w nich na inwestora nałożono obowiązek zabezpieczenia konstrukcji budynków w sposób odpowiedni do stanu zagrożenia wynikającego z prognozowanych oddziaływań powodowanych eksploatacją górnictw, przez które rozumie się wymuszone przemieszczenia i odkształcenia oraz drgania podłoża.

³ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1290 ze zm.) [dalej: p.g.g.].

⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1225 ze zm.).

ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG⁵.

Opracowanie ma na celu przybliżenie podstaw prawnych roszczenia w sprawie zapobieżenia szkodzie wynikającej z ruchu zakładu górniczego, a także wyjaśnienie treści i przesłanek takiego roszczenia. Temat jest o tyle istotny, że może dotyczyć każdej inwestycji budowlanej realizowanej na terenie zagrożonym powstawaniem tego rodzaju szkód. Artykuł porusza też najistotniejsze wątki procesowe związane z omawianym roszczeniem. Między przedsiębiorcami prowadzącymi ruch zakładu górniczego a inwestorami różnicę zdań mogą wywoływać zarówno kwestia ustalenia, czy zabezpieczenie konstrukcji obiektu budowlanego okazuje się konieczne i z jakich powodów, jak i zakres przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych służących zabezpieczeniu obiektu przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego. W konsekwencji sporna jest wysokość nakładów poniesionych na ten cel, których zwrot należy się inwestorowi. W opracowaniu pojawia się również wątek prognozowania oddziaływań na powierzchnię powodowanych ruchem zakładu górniczego, stanowiących podstawę do zabezpieczenia konstrukcji obiektów budowlanych. Analiza zmierza do przedstawienia postulatów *de lege ferenda*, których spełnienie pozwoliłoby najskuteczniej zabezpieczyć obiekty budowlane (inwestycje budowlane) przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego.

2. Podstawy prawne żądania zapobieżenia szkodzie wynikającej z ruchu zakładu górniczego

Ustawodawca w przepisach Prawa geologicznego i górniczego nie poświęca wiele uwagi kwestii zapobiegania szkodom powodowanym ruchem zakładu górniczego. Poszukiwanie właściwych podstaw prawnych, które sankcjonują odpowiedzialność przedsiębiorcy prowadzącego ruch takiego zakładu za zapobieganie szkodom, jest złożone⁶, a nawet – co zostanie wykazane dalej – sporne.

⁵ Dz. Urz. UE L 88 z dnia 4 kwietnia 2011 r., s. 5–43, ze zm.

⁶ Dla zachowania porządku dalszego wywodu należy zastrzec, że temat roszczeń o zapobieżenie szkodzie w kontekście przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego będzie rozpatrywany z założeniem, iż ruch ten jest prowadzony zgodnie z ustawą. W doktrynie bowiem wyraźnie rozróżniono stany, kiedy działalność górnicza jest wykonywana zgodnie z obowiązującymi przepisami właściwymi dla górnictwa oraz kiedy poza nie wykracza. W przypadku gdy jest prowadzona niezgodnie z prawem i powoduje szkody, o odpowiedzialności danego podmiotu będzie mowa w oderwaniu od przepisów Prawa geologicznego i górniczego. Wówczas odpowiedzialność ta będzie oparta na przepisach ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.) [dalej: k.c.]. Odpada wtedy bowiem przesłanka

Jak stanowi art. 150 p.g.g., przepisy o naprawieniu szkód stosuje się odpowiednio do zapobiegania tym szkodom⁷. W literaturze przedmiotu wywodzi się, że przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego ma obowiązek zapobiegania szkodom, które wynikają z jego ruchu⁸. Przepisy regulujące odpowiedzialność za szkody zostały unormowane w dziale VIII p.g.g. W pierwszej kolejności należy przywołać treść art. 144 ust. 1 p.g.g., gdyż przepis ten reguluje podstawę dochodzenia omawianego tu rodzaju roszczeń odszkodowawczych. Wynika z niego, że właściciel nieruchomości nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą; może jednak żądać naprawienia wyrządzonej w efekcie szkody na zasadach określonych w ustawie (tj. Prawie geologicznym i górniczym). Dalej art. 144 ust. 2 p.g.g. wskazuje, że ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych podmiotów, których prawa majątkowe są zagrożone ruchem zakładu górniczego.

Z kolei w myśl art. 144 ust. 3 p.g.g., jeżeli nie zostały spełnione przesłanki przewidziane w ust. 1 i 2, przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w Kodeksie cywilnym. Odwołanie do jego przepisów znajduje się również w treści art. 145 p.g.g.: „Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do naprawienia szkód, o których mowa w art. 144 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego”. Ponieważ odwołanie do owych przepisów jest wyraźne, należy – opierając się na literaturze przedmiotu i orzecznictwie – przyjąć, że stosunek prawny powstały w wyniku szkody spowodowanej ruchem zakładu górniczego (w tym roszczenie o zapobieżenie szkodzie) ma charakter cywilnoprawny⁹. Stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego pozwala także ustalić

prowadzenia ruchu zakładu górniczego zgodnie z ustawą, określona w treści art. 144 ust. 1 p.g.g. Szerzej na ten temat zob. R. Mikosz, *Odpowiedzialność za szkody wyrządzone ruchem zakładu górniczego*, Wolters Kluwer, Zakamycze, Warszawa–Kraków 2006, s. 180.

⁷ Brzmienie art. 150 p.g.g. jest takie samo jak art. 99 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 106, poz. 106 ze zm.).

⁸ R. Mikosz, *Odpowiedzialność...*, s. 179.

⁹ Na cywilnoprawny charakter roszczenia wskazuje literatura przedmiotu, która określa reżim odpowiedzialności przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego. Przedsiębiorca taki w zakresie roszczenia o zapobieżenie szkodzie wynikającej z ruchu tego zakładu będzie ponosić odpowiedzialność w ramach wyznaczonych przez wykładnię art. 435 § 1 k.c., tj. na zasadzie ryzyka. Sprowadza się ona do nałożenia na dłużnika odpowiedzialności niezależnej od istnienia po jego stronie winy i bezprawności, co oznacza, że dowód braku winy (ekskulpacja) nie zwalnia go z odpowiedzialności. Zob. M. Tyburek, *Odpowiedzialność za szkody związane z ruchem zakładu górniczego – wybrane problemy*, w: *Wybrane problemy prawa geologicznego i górniczego*, red. B. Rakoczy, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 130; wyrok SN z dnia 7 maja 1996 r., sygn. III CKN 60/95, LEX nr 1087226. Z właściwych przepisów Kodeksu cywilnego korzystają również Sąd Najwyższy oraz sądy powszechne orzekające w sprawach roszczeń opartych na art. 150 p.g.g., chociażby w zakresie roszczeń odsetkowych, których nie sposób rozpatrywać w oderwaniu od głównego przedmiotu roszczenia (wyrok SA

kolejne materialnoprawne przesłanki odpowiedzialności za roszczenia, które mają swoje źródło w art. 150 p.g.g.¹⁰

W tym miejscu trzeba zaznaczyć, że w doktrynie dyskusyjne jest stosowanie art. 150 p.g.g. w zw. z art. 439 k.c., który stanowi, że ten, komu skutek zachowania się innej osoby, zwłaszcza braku należytego nadzoru nad ruchem kierowanego przedsiębiorstwa lub zakładu, zagraża bezpośrednio szkoda, może żądać, ażeby osoba ta przedsięwzięła środki niezbędne do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa¹¹. Pomimo istniejących rozbieżności doktrynalnych dominuje pogląd sugerujący wykorzystywanie art. 439 k.c. w minimalnym stopniu. Teza ta wynika z analizy porównawczej orzecznictwa sądów powszechnych¹².

Odwołując się do stosowanych przepisów Kodeksu cywilnego, kolejno należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić według wyboru poszkodowanego – bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jeśli przywrócenie stanu poprzedniego jest niemożliwe albo pociąga za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

w Katowicach z dnia 26 marca 2014 r., sygn. I ACa 5/14, LEX nr 1454461), lub w kontekście ustalenia terminu przedawnienia roszczenia (wyrok SN z dnia 26 marca 2014 r., sygn. V CSK 280/13, Legalis nr 994650).

¹⁰ R. Mikosz, *Granice cywilnoprawnego obowiązku zapobiegania szkodom grożącym wskutek ruchu zakładu górniczego – studium przypadku*, „Prawne Problemy Górnictwa i Ochrony Środowiska” 2021, nr 1, s. 3, <http://doi.org/10.31261/PPGOS.2021.01.07>.

¹¹ Stanowisko przeciwne stosowaniu art. 439 k.c. do spraw dotyczących zapobieżenia szkodom powodowanym ruchem zakładu górniczego wyraził B. Rakoczy w głosie do wyroku Sądu Najwyższego – zob. B. Rakoczy, *Cywilne prawo – zobowiązania – szkoda spowodowana ruchem zakładu górniczego – stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do tzw. roszczeń prewencyjnych związanych z zagrożeniem wyrządzenia szkody górniczej. Głos do wyroku SN z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 101/13*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2015, nr 6, s. 57. Sąd Najwyższy w tezie przywołanego wyroku (Legalis nr 787081) stwierdził, że do roszczeń o zapobieżenie szkodom spowodowanym ruchem zakładu górniczego ma zastosowanie także art. 439 k.c. Orzeczenie to zostało wydane pod rządami ówczesnie obowiązującej ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Z kolei za stosowaniem art. 439 k.c. w kontekście spraw dotyczących odpowiedzialności prewencyjnej opowiada się R. Mikosz, *Granice cywilnoprawnego...*, s. 11–12. Należy przychylić się do wniosków tego autora. Wykładnia językowa art. 439 k.c. wskazuje, że przepis ten znalazłby zastosowanie, gdyby przedsiębiorca prowadził ruch zakładu górniczego, lecz nie sprawował nad nim należytego nadzoru, co groziłoby bezpośrednio spowodowaniem „szkod górniczych”. Przepis ten wydaje się istotny w razie ewentualnych roszczeń inwestorów wynikających z prowadzenia ruchu zakładu górniczego niezgodnie z ustawą (zob. przypis 6).

¹² T. Kościńska, *Orzecznictwo sądowe w sprawach o cywilnoprawną ochronę środowiska naturalnego człowieka*, „Problemy Wymiaru Sprawiedliwości” 1973, nr 2, s. 14–15; I. Dobosz, *Cywilnoprawna ochrona naturalnego środowiska człowieka w orzecznictwie SN i GKA*, „Nowe Prawo” 1974, nr 4, s. 73–83; W.J. Katner, *Wykorzystanie środków prawa cywilnego dla ochrony środowiska człowieka*, „Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego” 1979, nr 11, s. 64–65. Szerzej na ten temat zob. R. Mikosz, *Odpowiedzialność...*, s. 181–183.

Jednakże w orzecznictwie można odnaleźć także przykłady stanowiska przeciwnego: nie można stosować przepisów Kodeksu cywilnego do roszczeń o zapobieżenie szkodom powodowanym ruchem zakładu górniczego. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 31 maja 2019 r. stwierdził, że art. 150, art. 144 ust. 1 i ust. 2, art. 146 ust. 1 oraz art. 148 p.g.g., aczkolwiek lakoniczne, zawierają kompleksową regulację zabezpieczeń przed szkodami, nie ma więc konieczności ani możliwości sięgania po unormowania ogólne ujęte w Kodeksie cywilnym¹³. W tym miejscu wypada zauważyć, że w zakresie orzecznictwa, które odnosi się do zastosowania owych przepisów w sprawach dotyczących takich roszczeń, powyższa teza pozostaje poglądem marginalnym, a także jest sprzeczna ze stanowiskiem prezentowanym w literaturze przedmiotu¹⁴. Wnioski komentowanego wyroku należy uznać za błędne, Sąd Apelacyjny bowiem pominął dyspozycję wynikającą z art. 150 p.g.g. w zw. z art. 145 p.g.g. Przyjęcie za podstawę orzeczenia tylko wskazanych przepisów Prawa geologicznego i górniczego, z wyłączeniem przepisów Kodeksu cywilnego, było działaniem *contra legem*. Ustalając treść art. 150 p.g.g. w zw. z art. 145 p.g.g., ustawodawca przecież założył niekompletność własnych regulacji zawartych w tym akcie prawnym dotyczących zapobiegania szkodom oraz ich naprawiania i wprost przewidział stosowanie Kodeksu cywilnego¹⁵. W konsekwencji zatem, jeżeli Prawo geologiczne i górnicze nie stanowi inaczej, do roszczeń o zapobieżenie szkodom powodowanym ruchem zakładu górniczego stosować trzeba przepisy Kodeksu cywilnego.

3. Treść roszczenia o zapobieżenie szkodzie powodowanej ruchem zakładu górniczego

Ustaliwszy podstawy prawne odpowiedzialności podmiotu prowadzącego ruch zakładu górniczego za zapobieżenie szkodom powodowanym przez ów ruch, należy

¹³ Wyrok SA w Katowicach z dnia 31 maja 2019 r., sygn. I ACA 861/18, Legalis nr 2273263, podobnie wcześniej w wyroku SN z dnia 2 lipca 2015 r., sygn. V CSK 627/14, Legalis nr 1351631. Z tezą o wyczerpującym uregulowaniu roszczenia o zapobieżenie szkodzie przez przepisy Prawa geologicznego i górniczego nie zgadza się M. Bieniak, *Zakres zastosowania przepisów Kodeksu cywilnego do odpowiedzialności za szkody górnicze*, „Monitor Prawniczy” 2022, nr 21, s. 1072.

¹⁴ R. Mikosz, *Obowiązek zapobieżenia szkodzie wyrządzonej działalnością regulowaną Prawem geologicznym i górniczym*, w: *Zrównoważony rozwój jako czynnik determinujący prawne podstawy zarządzania zasobami geologicznymi*, red. G. Dobrowolski, Agencja Reklamowa TOP, Katowice 2016, s. 373–375; idem, *Odpowiedzialność...*, s. 181–182.

¹⁵ Dla przykładu, nieuregulowana pozostałaby chociażby kwestia przysługiwania inwestorowi – powodowi – uprawnienia do żądania zasądzenia na jego rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia. Nerozstrzygalny byłby również w procesie ewentualny zarzut stron dotyczący przyczynienia się do szkody, możliwy do podniesienia na podstawie art. 362 k.c.

rozpoznać treść właściwego roszczenia, która pozwala na jego realizację przed sądem powszechnym. Żądanie zapobieżenia szkodzie wynikającej z ruchu zakładu górniczego na podstawie art. 150 p.g.g. przyjmuje postać roszczenia o zwrot uzasadnionych nakładów, czyli poniesionych koniecznych kosztów robót zabezpieczających obiekt budowlany przed przewidywanymi szkodami, jakie może powodować ruch tego zakładu. W orzecznictwie i literaturze wskazuje się, iż treścią owego roszczenia jest samo zapobieżenie przyszłej szkodzie oraz że ma ono charakter roszczenia odszkodowawczego¹⁶. W tym kontekście uwagi wymaga także art. 148 p.g.g., z którego wynika, że jeżeli poszkodowany poniósł nakłady na naprawienie szkody, odszkodowanie ustala się z uwzględnieniem wartości uzasadnionych nakładów. Roszczenie wywodzone z treści art. 150 p.g.g. o zwrot kosztów nakładów na zabezpieczenie obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego określa się mianem prewencyjnego¹⁷. Zatem inwestor, któremu przysługuje roszczenie prewencyjne, może je realizować przed sądem powszechnym w drodze roszczenia o zapłatę¹⁸, tj. żądać od przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego zwrotu nakładów, jakie poniósł na zabezpieczenie obiektu budowlanego i w konsekwencji na zapobieżenie szkodzie, z zastrzeżeniem, że koszty te powinny być uzasadnione oraz konieczne¹⁹.

¹⁶ A. Lipiński, *Prawne podstawy geologii i górnictwa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 226; wyrok SA w Katowicach z dnia 19 lutego 2016 r., sygn. V ACa 614/15, LEX nr 200419.

¹⁷ Pojęciem roszczenia prewencyjnego i odszkodowawczego w kontekście żądania przez powoda, aby zasądzono na jego rzecz zwrot kosztów robót zabezpieczających od pozwanego przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego, wprost posłużył się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 lutego 2018 r., sygn. V CSK 257/17, Legalis nr 1781882. Wskazał on, że roszczenie mające na celu zrefundowanie przedsięwzięć zapobiegających ewentualnym szkodom przybiera charakter roszczenia odszkodowawczego, jednak jego podstawą faktyczną jest podjęcie przez inwestora czynności zabezpieczających obiekt budowlany przed przyszłymi szkodami, co ma swoje źródło w działaniach prewencyjnych. Sąd Najwyższy wskazał, że poza podstawą prawną takich działań, którą jest art. 150 p.g.g., wymienić należy art. 439 k.c., regulujący ogólne roszczenie zapobiegawcze. Sięga on tradycją dawnego sąsiedzkiego *cautio damni infecti*, opartego na założeniu, że zawsze korzystniejsze jest zapobieżenie szkodzie niż doprowadzenie do niej i potem dopiero szukanie sposobów jej naprawienia. Dodać należy, że roszczenie o zapobieżenia szkodzie zostało w literaturze zrównane z roszczeniem prewencyjnym przez A. Lipińskiego – zob. A. Lipiński, *Prawo geologiczne i górnicze*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1996, s. 195; zob. też idem, *Prawne podstawy...*, s. 226.

¹⁸ Wyrok SA w Katowicach z dnia 31 maja 2022 r., sygn. V ACa 177/21, Legalis nr 2951786.

¹⁹ Wyrok SO w Gliwicach z dnia 1 marca 2024 r., sygn. I Cgg 16/22, LEX nr 3709871; postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. III CSK 191/20, LEX nr 3113291; wyrok SA w Katowicach z dnia 24 października 2019 r., sygn. I ACa 1122/18, LEX nr 3123927; wyrok SA w Katowicach z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. I ACa 304/18, LEX nr 2630491.

4. Zapobieganie szkodom spowodowanym ruchem zakładu górniczego a żądanie przywrócenia stanu poprzedniego

Inwestor, którego obiekt budowlany jest narażony na szkodę wynikającą z ruchu zakładu górniczego, w zakresie przysługującym mu roszczenia prewencyjnego nie ma prawa na podstawie treści art. 150 p.g.g. w zw. z art. 363 § 1 k.c. żądać przywrócenia stanu poprzedniego. Oznacza to, że nie może żądać, by zakład górniczy zaprzestał prowadzenia działalności lub zmienił kierunek eksploatacji. Żądanie takie pozwoliłoby inwestorowi uniknąć potencjalnego zagrożenia powstaniem szkód w przyszłości, niemniej owo roszczenie nie podlega ochronie prawnej. Wynika to bezpośrednio z treści art. 150 p.g.g. w zw. z art. 144 ust. 1 p.g.g., gdyż przepis ten wprost wyłącza roszczenie negatoryjne właściciela określone w art. 222 § 2 k.c.²⁰ W konsekwencji istnieje ograniczenie w zastosowaniu art. 363 § 1 k.c. do roszczeń prewencyjnych. Należy zatem przyjąć, że na wyraźnej podstawie prawnej oparte jest stanowisko, iż inwestor, któremu przysługuje roszczenie prewencyjne, może je realizować przed sądem powszechnym jedynie w formie roszczenia o zapłatę²¹.

²⁰ R. Mikosz, *Odpowiedzialność...*, s. 73.

²¹ W omawianym kontekście znaczenie ma również art. 152 ust. 1 p.g.g., który stanowi, że w celu natychmiastowego zapobieżenia szkodzie lub jej dalszym skutkom sąd może nakazać podjęcie koniecznych czynności. Jeżeli obowiązek ten obciąża poszkodowanego, sąd może nakazać, aby podmiot, do którego jest kierowane roszczenie, niezwłocznie wypłacił odpowiednią kwotę pieniężną. Zgodnie z art. 152 ust. 2 p.g.g. w przypadku powstania szkody w postaci zniku wody lub utraty jej przydatności podmiot, do którego jest kierowane roszczenie, do czasu naprawienia szkody jest obowiązany bezpłatnie dostarczać poszkodowanemu niezbędną ilość wody. Z kolei w myśl art. 152 ust. 3 p.g.g. w sprawach uregulowanych w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu zabezpieczającym. Ustawodawca zatem w kwestii zapobiegania szkodom wynikającym z ruchu zakładu górniczego wprowadził do Prawa geologicznego i górniczego roszczenie o zabezpieczenie. Jednakże w treści tego roszczenia nie przewidział możliwości, aby żądać od przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego zaprzestania prowadzenia działalności lub zmiany kierunku eksploatacji. Roszczenie o zabezpieczenie zostało ograniczone do żądania podjęcia koniecznych czynności lub niezwłocznego wypłacenia odpowiedniej kwoty pieniężnej (to w wypadku spoczywania obowiązku zapobieżenia szkodzie na poszkodowanym). Trzeba wskazać, że „czynności” nie należy utożsamiać z zaprzestaniem prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę ani ze zmianą kierunku eksploatacji górniczej. Gdyby taka była wola ustawodawcy, to ujawniłby ją wprost, inaczej formułując treść art. 152 p.g.g. i art. 144 ust. 1 p.g.g.

5. Przesłanki roszczenia o zapobieżenie szkodzie powodowanej ruchem zakładu górniczego

Rozważając zagadnienie przesłanek roszczenia prewencyjnego, należy najpierw wskazać na ruch zakładu górniczego. Przez ruch przedsiębiorstwa lub jego zakładu rozumie się na ogół każdą działalność tego przedsiębiorstwa (zakładu), a nie tylko taką, która jest bezpośrednio związana z działaniem sił przyrody²². W kontekście roszczenia prewencyjnego już sam ruch zakładu górniczego oraz jego szkodliwe oddziaływanie na powierzchnię będą stanowić pierwszą przesłankę odpowiedzialności przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu.

Kolejna przesłanka roszczenia prewencyjnego to adekwatny związek przyczynowy istniejący pomiędzy ruchem zakładu górniczego a potrzebą zabezpieczenia obiektu budowlanego przed jego negatywnym wpływem. Innymi słowy: powinny wystąpić okoliczności faktyczne, z których będzie wynikać, że ruch zakładu górniczego powoduje realne zagrożenie wystąpieniem szkody w obiekcie budowlanym. Często jest to akcentowane w orzecznictwie. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 25 października 2016 r. stwierdził, że w obecnym stanie prawnym ruch zakładu górniczego może odbywać się tylko na podstawie planu ruchu takiego zakładu, który zatwierdził w drodze decyzji właściwy organ nadzoru górniczego (art. 105 i 108 p.g.g.). Jedynie w razie sporządzenia i zatwierdzenia planu można zasadnie mówić o tego rodzaju wysokim stopniu prawdopodobieństwa, że planowany ruch zakładu górniczego bezpośrednio grozi wystąpieniem szkody²³. W praktyce prognozowanie potrzeby zabezpieczenia obiektu budowlanego przed szkodliwym oddziaływaniem ruchu zakładu górniczego następuje po zweryfikowaniu aktualnej informacji o jego wpływie na powierzchnię eksploatacji górniczej. Informację taką wydaje przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego dla terenu objętego inwestycją²⁴, ewentualnie Wyższy Urząd Górniczy – dla terenów pogórnicznych²⁵.

²² R. Mikosz, *Odpowiedzialność...*, s. 92–95.

²³ Wyrok SA w Katowicach z dnia 25 października 2016 r., sygn. I ACa 4/16, LEX nr 2174771; podobnie wyrok SN z dnia 20 lutego 2018 r., sygn. V CSK 257/17, Legalis nr 1781882.

²⁴ Obecnie nie ma wyraźnej podstawy prawnej, która obligowałaby przedsiębiorcę prowadzącego ruch zakładu górniczego do udzielenia zainteresowanemu podmiotowi (inwestorowi) informacji o wpływie eksploatacji górniczej na powierzchnię. Powinność wydania takiej informacji należy wywodzić z art. 150 p.g.g.

²⁵ Do wydania właściwej informacji geologiczno-górnicznej Wyższy Urząd Górniczy jest zobowiązany na podstawie art. 8, art. 9 ust. 1 pkt 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1940), a także art. 166 ust. 1 pkt. 3 p.g.g.

Trzecią i ostatnią przesłanką roszczenia prewencyjnego będzie poniesienie uzasadnionych nakładów na zabezpieczenie obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego²⁶. Stanowiąc one będą uszczerbek w majątku podmiotu, który w świetle art. 148 p.g.g. poniósł konieczne oraz uzasadnione koszty, aby zabezpieczyć konstrukcyjnie obiekt przed negatywnymi skutkami ruchu zakładu górniczego (zapobiec szkodzie)²⁷. Jasne jest bowiem, że gdyby nieruchomości pozostawała poza wpływem owego ruchu, inwestor nie musiałby ponosić dodatkowych nakładów na zabezpieczenie obiektu budowlanego. Należy zaznaczyć, iż o ich poniesieniu stanowić będzie dopiero zapłacenie określonej kwoty przez inwestora, nie zaś sama perspektywa jej wydatkowania²⁸.

6. Dowód na ruch zakładu górniczego oraz związek przyczynowy między tym ruchem a potrzebą zabezpieczenia obiektu budowlanego

W kontekście przesłanek pozwalających na realizację roszczenia prewencyjnego trzeba wyjaśnić również podstawy oraz uwarunkowania natury faktycznej, które wywołują konieczność zabezpieczenia obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego. Innymi słowy: zanim zostanie wszczęte postępowanie sądowe, powinno się ustalić, czy ruch zakładu górniczego może spowodować skutki negatywne dla obiektu oraz czy istnieje adekwatny związek przyczynowy między owym ruchem a potrzebą zabezpieczenia obiektu przed jego szkodliwym oddziaływaniem. We wstępie zauważono już, że na terenach podlegających wpływom eksploatacji górniczej powinny być stosowane zabezpieczenia konstrukcji budynków odpowiednie do stanu zagrożenia, który wynika z prognozowanych oddziaływań powodowanych eksploatacją górniczą, przez co rozumie się wymuszone przemieszczenia i odkształcenia oraz drgania podłoża.

Wskazówek poszukiwać można w aktach prawa miejscowego, a więc w planie ogólnym gminy lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, art. 104 ust. 1 p.g.g. stanowi bowiem, że w owych aktach prawa uwzględnia się obszary i tereny górnicze. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 p.g.g. teren górniczy to przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych. W konsekwencji posadowienie nieruchomości na terenie górniczym

²⁶ W literaturze przedmiotu wskazuje się również, że ustawodawca nie przewidział definicji legalnej pojęcia szkody górniczej. Zob. M. Bieniak, *Zakres zastosowania...*, s. 1071; H. Schwarz, *Komentarz do art. 144*, w: idem, *Prawo geologiczne i górnicze. Komentarz*, t. 2, Wydawnictwo C.H.Beck, Legalis/el. 2022.

²⁷ A. Lipiński, *Prawo geologiczne...*, s. 195.

²⁸ Wyrok SN z dnia 14 grudnia 2017 r., sygn. V CSK 117/17, LEX nr 2434724.

uprawdopodobnia potrzebę zabezpieczenia jej przed możliwymi szkodami wynikającymi z ruchu zakładu górniczego²⁹.

W myśl art. 15 ust. 1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym³⁰ wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego, zawierający część tekstową i część graficzną, wraz z uzasadnieniem i uwzględnia w nim politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego. W uzasadnieniu wskazuje się m.in. tereny górnicze. W przywołanych dokumentach jednakże znajdziemy tylko wzmiankę o tym, czy interesujący nas teren pod inwestycję jest położony na terenie górniczym czy też nie³¹. Informacja ta więc może nie wystarczać do ustalenia, czy należy zabezpieczyć obiekt budowlany przed szkodami wynikającymi z ruchu zakładu górniczego.

W kontekście zabezpieczenia takiego obiektu przed wystąpieniem stanu zagrażającego bezpieczeństwu jego konstrukcji najistotniejsze z punktu wiedzy budowlanej są informacje geologiczno-górnice oraz wskaźniki deformacji terenu. Ich wartości można oszacować na podstawie planu ruchu zakładu górniczego, który jednak na mocy art. 5 ust 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej³² objęty jest tajemnicą przedsiębiorstwa³³. Sami przedsiębiorcy prowadzący ruch zakładu dobrowolnie udzielają informacji geologiczno-górnich podmiotom zainteresowanym realizowaniem nowych inwestycji budowlanych. Należy wspomnieć, że dla inwestycji realizowanych na terenach, gdzie zakończyła się eksploatacja górnicza i nie istnieje już właściwy przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu, informacje takie obowiązkowo przekazywane są przez Wyższy Urząd Górniczy. Znaczące fakty, które z nich wynikają, dotyczą planowanej lub dokonanej eksploatacji górniczej, prognozowanych obniżen terenu oraz wartości możliwych wstrząsów pochodzenia górniczego³⁴.

Wskazówki co do potrzeby zabezpieczenia inwestycji przed prognozowanymi wpływami eksploatacji górniczej może udzielić również właściwy organ

²⁹ Potrzeba zabezpieczenia obiektu budowlanego przed szkodami wynikającymi z ruchu zakładu górniczego może dotyczyć nie tylko nieruchomości objętych terenem górniczym. Oddziaływania dawnego ruchu takiego zakładu szkodliwe dla obiektów budowlanych mogą się ujawniać długo po zakończonej eksploatacji. Zob. wyrok SA w Katowicach z dnia 22 lutego 2017 r., sygn. V ACa 407/16, Legalis nr 2885030.

³⁰ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

³¹ J. Juras, W. Borysiak, *Dochodzenie roszczeń związanych ze szkodami górniczymi*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2018, s. 92.

³² Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902).

³³ Wyrok NSA z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. III OSK 4187/21, Legalis nr 3069933; wyrok WSA z dnia 22 lipca 2024 r., sygn. II SA/GI 873/24, Legalis nr 3106568.

³⁴ Do tych informacji bezpośrednio odsyła § 2 ust. 1 pkt 3 lit. c rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 19 listopada 2001 r. – zob. dalej.

wydający decyzję o pozwoleniu na budowę, który zastrzeże konieczność zatrudnienia inspektora nadzoru przy realizacji inwestycji. Treść § 2 ust. 1 pkt 3 lit. c rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 19 listopada 2001 r.³⁵ przewiduje bowiem, że ustanowienie inspektora nadzoru inwestorskiego jest obowiązkowe przy budowie obiektów budowlanych (budynków i budowli) wymagających uwzględnienia ruchów podłoża, w tym spowodowanych wpływem eksploatacji górniczej. Ostatecznie na potrzebę zabezpieczenia obiektu budowlanego przed szkodami, które wyrządza ruch zakładu górniczego, wskazywać może dyspozycja wynikająca z § 7 ust. 3 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r.³⁶ Przepis ten stanowi, że w przypadku obiektów budowlanych trzeciej kategorii geotechnicznej oraz w złożonych warunkach gruntowych drugiej kategorii wykonuje się dodatkowo dokumentację geologiczno-inżynierską zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego.

Pomiędzy inwestorem a przedsiębiorcą prowadzącym ruch zakładu górniczego może dojść do sporu sądowego o to, czy istnieje adekwatny związek przyczynowy między owym ruchem a potrzebą zabezpieczenia obiektu budowlanego przed jego szkodliwym wpływem. Wówczas okoliczność tę (fakt) – istotną dla rozstrzygnięcia sprawy i wymagającą wiadomości specjalnych – będzie ustalać sąd powszechny na podstawie opinii właściwego biegłego sądowego z zakresu budownictwa i projektowania na terenach górniczych. Biegły oceni, czy w obliczu prognozowanych oddziaływań powodowanych eksploatacją górniczą konieczne było zabezpieczenie konstrukcji wzniesionego obiektu budowlanego.

7. Dowód koniecznych zabezpieczeń wznoszonego obiektu budowlanego oraz poniesienia ich uzasadnionych kosztów

W toku procesu inwestycyjnego inwestor musi wybrać właściwe zabezpieczenia konstrukcyjne obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego. Decyzje pozostają jednak w kompetencji architekta odpowiedzialnego za przygotowanie projektu architektoniczno-budowlanego. Należy podkreślić, że przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego ma obowiązek zwrócić inwestorowi jedynie co najwyżej wartość uzasadnionych

³⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 listopada 2001 r. w sprawie rodzajów obiektów budowlanych, przy których realizacji jest wymagane ustanowienie inspektora nadzoru inwestorskiego (Dz.U. z 2001 r. Nr 138, poz. 1554).

³⁶ Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych (Dz.U. z 2012 r. poz. 463).

nakładów poniesionych na zabezpieczenie obiektu budowlanego³⁷, jak wskazuje treść art. 150 p.g.g. w zw. z art. 148 p.g.g. Innymi słowy: zabezpieczenia konstrukcyjne obiektu budowlanego powinny odpowiadać zagrożeniom wynikającym dla niego ze szkodliwego oddziaływania ruchu zakładu górniczego.

Może się zdarzyć, że inwestor realizujący projekt architektoniczno-budowlany zastosuje przewidziane w nim zabezpieczenia konstrukcyjne, które według aktualnej wiedzy budowlanej okażą się niepotrzebne – nadmiernie skuteczne w zestawieniu z prognozowanym wpływem eksploatacji górniczej. Wówczas przedsiębiorca odpowiadać będzie jedynie do wysokości poniesionych przez inwestora uzasadnionych kosztów tych zabezpieczeń, które są adekwatne do rzeczywistego zagrożenia dla obiektu budowlanego ze strony ruchu zakładu górniczego³⁸.

Zgodnie z ogólną regulacją zawartą w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne. W konsekwencji to inwestor będzie miał obowiązek udowodnienia, że wykonał zabezpieczenia oraz poniósł z tym związane nakłady. Do sprawy sądowej powinien zatem przedłożyć dzienniki budowy, z których wynikać będzie wykonanie konkretnego zabezpieczenia, oraz faktury potwierdzające wysokość i rodzaj poniesionych kosztów, a także dane podmiotu, który je poniósł.

Pomiędzy inwestorem a przedsiębiorcą prowadzącym ruch zakładu górniczego może pojawić się spór o jego odpowiedzialność co do wysokości wobec przyjętych i wykonanych zabezpieczeń konstrukcyjnych obiektu budowlanego. Okoliczność tę, również istotną dla rozstrzygnięcia sprawy oraz wymagającą wiadomości specjalnych, będzie ustalać sąd powszechny na podstawie opinii właściwego biegłego sądowego z zakresu budownictwa i projektowania na terenach górniczych. Do wyjaśnienia w procesie pozostanie zatem kwestia, czy w kontekście prognozowanych oddziaływań eksploatacji górniczej inwestor zastosował adekwatne rozwiązania konstrukcyjne, aby zabezpieczyć wzniesiony obiekt budowlany.

W tym miejscu należy podkreślić, że nie ma przepisów szczególnych, które nakazywałyby projektantowi przyjęcie konkretnych rozwiązań konstrukcyjnych, odpowiadających wpływowi ruchu zakładu górniczego na nieruchomość. Na inwestorze nie spoczywa również obowiązek konsultowania z przedsiębiorcą, który prowadzi ruch takiego zakładu, zabezpieczeń zastosowanych w projekcie architektoniczno-budowlanym.

³⁷ Wyrok SA w Katowicach z dnia 24 października 2019 r., sygn. I ACa 1122/18, Legalis nr 2545924; wyrok SA w Katowicach z dnia 25 października 2016 r., sygn. I ACa 4/16, Legalis nr 1546689; wyrok SN z dnia 20 lutego 2018 r., sygn. V CSK 257/17, Legalis nr 1781882.

³⁸ Wyrok SO w Gliwicach z dnia 20 października 2022 r., sygn. X GC 205/20, niepubl.

8. Postępowanie ugodowe w sprawie zapobieżenia szkodom powodowanym ruchem zakładu górniczego

Opierając się na omówionych tu podstawach prawnych, inwestor może – gdy zaistnieją konieczne przesłanki – sądowo dochodzić swojego roszczenia o zwrot kosztów poniesionych na zabezpieczenie obiektu budowlanego przed ewentualnym negatywnym wpływem ruchu zakładu górniczego. Inwestor realizujący swoje uprawnienia w pierwszej kolejności ma obowiązek wszczęcia postępowania ugodowego, o którym mowa w treści art. 151 ust. 1 p.g.g. Przepis ten stanowi, że sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Zgodnie z art. 151 ust. 2 p.g.g. warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody lub jeżeli od skierowania roszczenia wobec przedsiębiorcy przez poszkodowanego upłynęło 30 dni, chyba że poszkodowany, zgłaszając żądanie zawarcia ugody, wyznaczy dłuższy termin³⁹.

Zainicjowanie postępowania ugodowego okazuje się o tyle ważne⁴⁰, iż gdyby sprawę skierowano do postępowania sądowego, konsekwencją jego pominięcia byłoby odrzucenie pozwu na mocy art. 199 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego⁴¹. Należy nadmienić, że nie odrzuca się pozwu w sytuacji, gdy co prawda w chwili jego wniesienia postępowanie ugodowe nie zostało wyczerpane, jednakże w chwili orzekania (w formie postanowienia) przez sąd o odrzuceniu pozwu przesłanka ta została spełniona⁴². Co istotne, wszczęcie postępowania ugodowego nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia prewencyjnego⁴³.

³⁹ Jeżeli przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego przedstawi inwestorowi propozycję zawarcia ugody i zostanie ona przez niego przyjęta, to w następstwie spełnienia świadczenia przedsiębiorcy górniczego spór wygaśnie. Ugoda między stronami może zostać zawarta w zwykłej formie pisemnej. Aby zabezpieczyć interesy inwestora, ustawodawca w art. 151 ust. 3 p.g.g. przewidział nadto możliwość jej zawarcia w formie aktu notarialnego. Będzie ona stanowić tytuł egzekucyjny w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, możliwy do wykorzystania w postępowaniu sądowym, gdyby naruszono warunki ugody. Zob. R. Mikosz, *Odpowiedzialność...*, s. 202–209.

⁴⁰ P. Relidzyński, *Dochodzenie roszczeń z tytułu szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego*, „Przegląd Prawa Ochrony Środowiska” 2015, nr 4, s. 78, <https://doi.org/10.12775/PPOS.2015.040>.

⁴¹ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.); H. Schwarz, *Komentarz do art. 151*, w: idem, *Prawo geologiczne i górnicze. Komentarz*, t. 2, Wydawnictwo C.H.Beck, Legalis/el. 2022.

⁴² A. Zieliński, *Komentarz do art. 199*, w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Zieliński, wyd. 4 popr., Wydawnictwo C.H.Beck, Legalis 2010, teza 5; postanowienie SA w Katowicach z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. I ACz 21/14, Legalis nr 775892.

⁴³ Wyrok SA w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2010 r., sygn. V ACa 221/10, Legalis nr 267935. W wyroku tym wskazano również, że funkcją rozwiązania przewidującego obligatoryjność

Warto dodać, że proces ugodowy może zostać zainicjowany jeszcze na etapie prac nad projektem architektoniczno-budowlanym. Inwestor i przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego mogą uzgodnić odpowiedni zakres zabezpieczeń konstrukcyjnych obiektu budowlanego, zanim inwestor je wykona i poniesie z tego tytułu koszty (nakłady). Sam przedsiębiorca może również zobowiązać się w ugodzie, że wykona określone prace zabezpieczające. Strony mają pełną swobodę w poszukiwaniu ugodowych rozwiązań w ramach Prawa geologicznego i górniczego oraz Kodeksu cywilnego.

9. Przedawnienie roszczenia prewencyjnego

Trzeba tu jeszcze przeanalizować termin przedawnienia roszczenia prewencyjnego. Zgodnie z art. 149 p.g.g. roszczenia określone w dziale VIII przedawniają się z upływem 5 lat od dnia dowiedzenia się o szkodzie. W tym też dziale umieszczono opisywane roszczenie prewencyjne z art. 150 p.g.g. Rozważania nad przedawnieniem roszczenia należy rozpocząć od ustalenia początku jego biegu. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 grudnia 2017 r.⁴⁴ w kontekście roszczenia prewencyjnego wskazał, że początek biegu terminu przedawnienia wyznacza inne zdarzenie niż dowiedzenie się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. W grę wchodzi albo zdarzenie, którego ziszczenie się spowodowało ustanie stanu zagrożenia, a więc wykonanie stosownych robót zabezpieczających, albo dopiero poniesienie związanych z tym nakładów.

Sąd Najwyższy w omawianym orzeczeniu rozstrzygał na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego oraz przepisów poprzedzającej go ustawy z 1994 r. Starając się ustalić właściwy termin przedawnienia, na gruncie obecnie obowiązujących regulacji stwierdził, że przepis art. 149 p.g.g. nie może być stosowany wprost. Wynika to z faktu, że mowa o roszczeniu prewencyjnym, realizowanym, zanim szkoda faktycznie wystąpiła. Jednakże Sąd Najwyższy podkreślił, że wśród poprzednio obowiązujących przepisów brakowało odpowiednika art. 149 p.g.g., który podobnie wskazywałby na właściwy termin przedawnienia roszczenia. Zauważył, że ustawodawca w tym zakresie przewidział odesłanie do przepisów Kodeksu cywilnego, a konkretnie do art. 442¹ § 1 k.c., który wyznacza trzyletni termin przedawnienia, rozpoczynający bieg od dnia dowiedzenia się przez poszkodowanego o szkodzie. Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy nie zgodził się z tezą o potrzebie poszukiwania terminu przedawnienia

postępowania ugodowego jest zapobieżenie masowemu napływowi do sądu spraw, w których żądania nie są kwestionowane przez podmiot odpowiedzialny za szkodę.

⁴⁴ Wyrok SN z dnia 14 grudnia 2017 r., sygn. V CSK 117/17, LEX nr 2434724.

w innych przepisach rangi ustawowej, skoro ustawodawca w tym samym dziale Prawa geologicznego i górniczego umieścił roszczenia kompensacyjne i prewencyjne oraz wskazał jeden termin przedawnienia, wynoszący 5 lat⁴⁵. Zatem należy uznać, że roszczenie prewencyjne przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od dnia poniesienia przez inwestora nakładów na zabezpieczenia konstrukcyjne obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego, zgodnie z właściwie zastosowanymi przepisami art. 150 w zw. z art. 148 i 149 p.g.g.⁴⁶

10. Modelowy spór

Z orzecznictwa wynika, że spory w zakresie roszczeń prewencyjnych mogą się toczyć na dwóch płaszczyznach – dotyczą odpowiedzialności przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego co do zasady oraz co do wysokości⁴⁷. Modelowy spór inwestora z takim przedsiębiorcą co do zasady i co do wysokości był rozstrzygany przed Sądem Okręgowym w Gliwicach w sprawie o sygnaturze X GC 205/20⁴⁸. W przywołanym postępowaniu inwestor wystąpił do przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego z wnioskiem o udzielenie informacji geologiczno-górnictwej dla terenu, którego stał się właścicielem i który zamierzał zabudować budynkami jednorodinnymi. Projektant działający na zlecenie inwestora uznał za konieczne zabezpieczenie budynków przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego. Swoje wnioskowanie oparł na informacji geologiczno-górnictwej przekazanej przez przedsiębiorcę prowadzącego ruch zakładu górniczego, z której wynikało, iż teren obejmujący planowaną inwestycję znajdował się pod wpływem ruchu zakładu górniczego w latach 1988–2000. Sumaryczne wartości wskaźników deformacji terenu od dokonanej

⁴⁵ M. Tyburek, *Odpowiedzialność...*, s. 145–146.

⁴⁶ W literaturze przedmiotu wskazuje się też, że pięcioletni termin przedawnienia jest jednakowy dla wszystkich roszczeń z tytułu szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego. Stwierdzono ponadto, że art. 149 p.g.g. ma charakter szczególny wobec regulacji przewidzianej w art. 442¹ § 1 k.c. – zob. A. Lipiński, *Prawne podstawy...*, s. 225–226. Pogląd przeciwny – zob. H. Schwarz, *Komentarz do art. 150*, w: idem, *Prawo geologiczne i górnicze. Komentarz*, t. 2, Wydawnictwo C.H.Beck, Legalis/el. 2022. Autor ten twierdzi, że roszczenie o zwrot kosztów zabezpieczeń dochodzonych na podstawie przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze, zarówno pochodzącej z 2011 r., jak i poprzednio obowiązującej, przedawnia się w terminach określonych w art. 442¹ § 1 k.c. Wniosek taki opiera się na zarzucie podniesionym przez przedsiębiorcę prowadzącego ruch zakładu górniczego w skardze kasacyjnej, który jednak nie został uwzględniony w wyroku SN z dnia 23 marca 2014 r., sygn. V CSK 280/13, Legalis nr 994650.

⁴⁷ Wyrok SO w Gliwicach z dnia 1 marca 2024 r., sygn. I Cgg 16/24, Legalis nr 3071778; wyrok SO w Gliwicach z dnia 9 maja 2018 r., sygn. II Cgg 4/18, Legalis nr 2039426.

⁴⁸ Wyrok SO w Gliwicach z dnia 20 października 2022 r., sygn. X GC 205/20, niepubl.

eksploatacji kwalifikowały go do I i II kategorii terenu górniczego przy maksymalnych obniżeniach dochodzących do 0,40 m. W informacji od przedsiębiorcy wskazano również, iż w rejonie obiektu prognozowane są wstrząsy górnicze o amplitudzie drgań do 100 mm/s².

Zanim inwestor podjął się prac budowlanych, został zobowiązany przez właściwy organ budowlany do zatrudnienia inspektora nadzoru. Inwestor ostatecznie wykonał te prace, z przewidzianym zabezpieczeniem konstrukcyjnym nowo powstałych budynków włącznie. Zwrócił się więc do przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego z roszczeniem prewencyjnym o zapłatę – zwrot środków, jakie poniósł tytułem nakładów celowych i koniecznych służących zabezpieczeniu budynków. Inwestor swoim działaniem zainicjował obligatoryjne postępowanie ugodowe. Przedsiębiorca jednak odmówił zawarcia ugody i argumentował, że z przekazanej inwestorowi wcześniej informacji geologiczno-górnicznej nie wynika obowiązek lub chociażby potrzeba zabezpieczenia inwestycji przed ewentualnymi szkodami związanymi z ruchem zakładu górniczego. Postępowanie ugodowe wobec stanowiska przedsiębiorcy zostało wyczerpane.

Inwestor przed Sądem Okręgowym w Gliwicach domagał się zasądzenia od przedsiębiorcy górniczego na swoją rzecz środków, jakie poniósł na zabezpieczenie obiektów budowlanych, kosztów zatrudnienia inspektora nadzoru oraz kosztów sporządzenia projektu architektoniczno-technicznego zabezpieczeń. Fakty sporne między stronami istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalało dwóch biegłych sądowych z zakresu budownictwa oraz „szkod górniczych”, którzy mieli uprawnienia do projektowania. Wywnioskowali oni konieczność zabezpieczenia obiektów budowlanych przed ewentualnymi „szkodami górniczymi” bezpośrednio z informacji geologiczno-górnicznej dostarczonej przez przedsiębiorcę oraz na podstawie instrukcji nr 12⁴⁹ i polskiej normy budowlanej nr PN-B-02170:2016-12⁵⁰. W treści przywołanych dokumentów przyjmuje się zgodnie, że w projektowaniu budynków można pominąć wpływ drgań przekazywanych na podłoże, jeśli amplituda przyspieszeń nie przekracza 50 mm/s². Zatem projektant, otrzymawszy od przedsiębiorcy informację geologiczno-górniczną, w której podano, że w rejonie obiektu prognozowane są wstrząsy górnicze o amplitudzie drgań do 100 mm/s², był zobowiązany do przewidzenia stosownych zabezpieczeń w projekcie. W sprawie

⁴⁹ Główny Instytut Górnictwa, *Instrukcja nr 12. Zasady oceny możliwości prowadzenia podziemnej eksploatacji górniczej z uwagi na ochronę obiektów budowlanych*, Wydawnictwo GIG, Katowice 2000, s. 14. Stanowi ona, że wpływ wstrząsów górniczych na budynki i na ludzi znajdujących się w budynkach można pomijać w przypadku, gdy spełniony jest warunek: $a^{\max} \leq 50 \text{ mm/s}^2$. Wartość tę uznaje się bowiem za granicę rozpatrywania szkodliwego wpływu wstrząsów na budynki i przebywających w nich ludzi.

⁵⁰ Polski Komitet Normalizacyjny, Polska Norma nr PN-B-02170:2016-12. Ocena szkodliwości drgań przekazywanych przez podłoże na budynki, Polski Komitet Normalizacyjny, Warszawa 2016, s. 35–38. Zgodnie z tą normą w projektowaniu budynków można pominąć wpływ drgań przekazywanych przez podłoże, jeżeli amplituda przyspieszeń ruchu poziomego podłoża w miejscu posadowienia budynku spełnia warunek: $a \leq 0,05 \text{ ms}^{-2}$.

ważne okazało się również to, iż w toku postępowania inwestor raz jeszcze wystąpił do przedsiębiorcy z wnioskiem o udzielenie informacji geologiczno-górnictwa; tym razem wynikało z niej, że prognozowana amplituda przyspieszeń wynosi 150 mm/s^2 . W ten sposób w postępowaniu sądowym została ustalona odpowiedzialność przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego co do zasady.

Kolejno strony toczyły spór co do wysokości roszczenia. Przedsiębiorca zakwestionował zakres dokonanych zabezpieczeń – twierdził, iż stanowią one „nadzabezpieczenie”, a jego odpowiedzialność sięga jedynie nakładów koniecznych i uzasadnionych. Sąd uwzględnił powództwo inwestora co do zapłaty wyłącznie części kwoty żądanej w pozwie. Biegli oszacowali zwiększone koszty inwestycji związane z zabezpieczeniem budynków przed potencjalnym oddziaływaniem ruchu zakładu górniczego. W tym celu zastosowali niezależne cenniki materiałów budowlanych i kosztów robocizny w zależności od kwartału, w którym były prowadzone prace. Średnie czynniki cenotwórcze określono na podstawie kwartalnych zestawień Głównego Urzędu Statystycznego. Sąd Okręgowy w Gliwicach wziął pod uwagę kwotę wskazaną w opinii przez jednego z biegłych, który obliczył w przybliżeniu łączny koszt zabezpieczeń według cen z pierwszego kwartału 2019 r. (przyjęto uśredniony wynik w tymże okresie). Co istotne, całokształt prac trwał od października 2018 r. do lipca 2019 r. – czas ten oszacowano na podstawie zapisów z dziennika budowy. Niemniej w ocenie sądu drugi biegły błędnie zastosował cennik z drugiego kwartału 2019 r., gdyż pomimo iż faktycznie ostatnie prace zabezpieczające były prowadzone właśnie wtedy, nie jest możliwe, aby inwestor dopiero wówczas zaopatrywał się w materiały potrzebne do zabezpieczenia budynków. Jak zaznaczył sąd, z doświadczenia życiowego wynika, że wszelkie materiały należy zakupić najpierw, żeby uniknąć przestojów na budowie spowodowanych brakiem danych produktów w magazynach. Sąd miał również na względzie fakt, iż począwszy od drugiego kwartału 2019 r. zaczęły rosnąć skokowo ceny materiałów budowlanych oraz robocizny, dlatego stwierdził brak podstaw do obciążenia pozwanego przedsiębiorcy skutkami globalnych zmian na rynku budowlanym związanych z pandemią i przerwany łańcuchami dostaw. Ważne w postępowaniu okazało się też to, że inwestor oprócz kosztorysów nie przedstawił żadnych faktur dokumentujących koszty poniesione na zakup materiałów, a zatem konieczne było skorzystanie z dyspozycji przewidzianej w art. 363 § 2 k.c. i przyjęcie wyliczeń z opinii biegłego.

Spór będący przedmiotem komentowanego orzeczenia dowodzi istnienia problemu interpretacyjnego, który dotyczy kwestii, jak prognozować oddziaływania powodowane eksploatacją górniczą oraz jakie rozwiązania konstrukcyjne stosowane przez inwestorów, aby zabezpieczyć wznoszony obiekt budowlany, będą adekwatne. Wydaje się, że przedsiębiorca nie powinien był toczyć sporu z inwestorem, kiedy jego własna informacja geologiczno-górnictwa zawierała

wzmiankę o drganiach podłoża, które według literatury fachowej kwalifikują obiekt budowlany do zabezpieczenia jego konstrukcji przed szkodami wynikającymi z ruchu zakładu górniczego. Obowiązek takiego zabezpieczenia spoczywał przecież na inwestorze w związku z § 205 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. Co więcej, w toku postępowania sądowego wartość prognozowanych drgań podłoża wzrosła. Sam przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego jednakże nie uwzględnił tej możliwości w informacji geologiczno-górnictwej pierwotnie wydanej inwestorowi ani też nie zaniechał toczenia z nim w postępowaniu sądowym sporu co do zasady.

W aktualnym stanie prawnym wyłącznie wnioski z opinii biegłego z zakresu budownictwa mogą być podstawą ustaleń faktycznych w rozstrzyganych sporach sądowych dotyczących zabezpieczenia obiektów budowlanych przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego. Zatem część ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje w dyspozycji biegłego sądowego. Obecnie funkcjonujące rozwiązanie należy uznać za niewystarczające, gdyż generuje liczne spory podobne do tego, który rozstrzygnął Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie o sygnaturze X GC 205/20.

11. Podsumowanie i postulaty *de lege ferenda*

W praktyce orzeczniczej kluczowe dla realizacji roszczenia prewencyjnego jest ustalenie przesłanek odpowiedzialności przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego. Należy przede wszystkim wyjaśnić, czy istnieje adekwatny związek przyczynowy pomiędzy owym ruchem a koniecznością poniesienia nakładów na zabezpieczenie obiektu budowlanego. Aby stwierdzić potrzebę zabezpieczenia takiego obiektu przed szkodliwym wpływem ruchu zakładu górniczego, a w konsekwencji – aby wystąpiły przesłanki roszczenia prewencyjnego, niezbędna będzie fachowa wiedza z zakresu budownictwa i projektowania. Wiedza ta ma szczególne znaczenie przy interpretowaniu otrzymanej informacji geologiczno-górnictwej. Właśnie z niej faktycznie wynika, czy i w jakim stopniu inwestycja powinna zostać zabezpieczona przed ewentualnymi szkodami spowodowanymi ruchem zakładu górniczego. Jest to wyjątkowo istotne, ponieważ – jak wykazano – sam przedsiębiorca, który prowadzi ruch zakładu, może kwestionować taką potrzebę, opierając się na wydanej przez siebie informacji geologiczno-górnictwej. Jednakże pierwotny ciężar ustalenia, czy zabezpieczenie inwestycji przed prawdopodobnymi szkodami będzie niezbędne, spoczywa na projektancie. Ma on obowiązek przygotowania projektu budowlano-architektonicznego zgodnie z wiedzą i sztuką budowlaną, tak aby obiekt odpowiadał również warunkom bezpiecznego użytkowania.

De lege lata na uwagę zasługuje konieczność opierania się przez inwestora na informacji geologiczno-górnicznej, którą udostępnia mu przedsiębiorca prowadzący ruch zakładu górniczego. Ma to fundamentalne znaczenie dla ustalenia potrzeby zabezpieczenia obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu takiego zakładu. Niestety, obecne rozwiązanie należy ocenić jako nietrafne, gdyż sprzyja występowaniu nieprawidłowości. Wynika to przede wszystkim stąd, że materiały, na podstawie których powstaje informacja geologiczno-górniczna, objęte są tajemnicą przedsiębiorstwa⁵¹, inwestor jest zatem pozbawiony możliwości dokładnego zweryfikowania zawartych w niej danych. Co więcej, jak pokazuje praktyka orzecznicza, wartości poszczególnych prognozowanych oddziaływań ruchu zakładu górniczego na powierzchnię mogą zmieniać się w czasie. W dodatku na przedsiębiorcy prowadzącym ruch zakładu górniczego nie spoczywa obowiązek aktualizowania informacji geologiczno-górnicznych, które już zostały wydane inwestorowi.

De lege ferenda ustawodawca, uwzględnivszy dyspozycję wynikającą z art. 5 Prawa budowlanego oraz właściwych przepisów wykonawczych, powinien zawrzeć w Prawie geologicznym i górnicznym obowiązek dla przedsiębiorców, którzy prowadzą ruch zakładu górniczego, polegający na jawnym oraz publicznym informowaniu o danych istotnych z punktu widzenia wiedzy budowlanej. Informacje te dotyczyłyby prognozowanych oddziaływań ruchu takiego zakładu na powierzchnię w obrębie oznaczonego terenu górniczego. Dane powinny być stale aktualizowane i dostępne dla inwestorów, a starsze z nich wyszczególnione, co umożliwi stworzenie tła porównawczego. Z doświadczeń orzecznich wynika bowiem, że wartości wpływu ruchu zakładu górniczego na podłoże zmieniają się w czasie. Zmiany te mogą z kolei powodować konieczność adekwatnych modyfikacji projektu budowlano-architektonicznego. Obecny stan prawny pozwala na powstanie obiektu budowlanego na podstawie informacji geologiczno-górnicznej aktualnej w momencie jego projektowania. Może się jednak okazać, że straci ona aktualność, gdy będą trwały zaprojektowane prace nad zabezpieczeniem konstrukcji tego obiektu.

Ponadto *de lege ferenda* ustawodawca, opierając się na zasadach wiedzy technicznej, powinien określić w drodze rozporządzenia wykonawczego do Prawa budowlanego konkretne wytyczne, którymi mają się kierować inwestorzy oraz projektanci przy interpretowaniu otrzymywanych informacji geologiczno-górnicznych. Przepisy te powinny wprost regulować rodzaj odpowiednich zabezpieczeń konstrukcyjnych obiektów budowlanych w odniesieniu do wymienionych z nazwy prognozowanych oddziaływań powodowanych eksploatacją górniczą. Gdyby ustawodawca wprowadził takie przepisy, w przyszłości można by uniknąć

⁵¹ Wyrok NSA z dnia 11 kwietnia 2024 r., sygn. III OSK 4187/21, Legalis nr 3069933; wyrok WSA z dnia 22 lipca 2024 r., sygn. II SA/Gl 873/24, Legalis nr 3106568.

sporów podobnych do tego, który rozstrzygnął Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie o sygnaturze X GC 205/20⁵².

Literatura

- Bieniak M., *Zakres zastosowania przepisów Kodeksu cywilnego do odpowiedzialności za szkody górnicze*, „Monitor Prawniczy” 2022, nr 21, s. 1071–1076.
- Dobosz I., *Cywilnoprawna ochrona naturalnego środowiska człowieka w orzecznictwie SN i GKA*, „Nowe Prawo” 1974, nr 4, s. 73–83.
- Główny Instytut Górnictwa, *Instrukcja nr 12. Zasady oceny możliwości prowadzenia podziemnej eksploatacji górniczej z uwagi na ochronę obiektów budowlanych*, Wydawnictwo GIG, Katowice 2000.
- Juras J., Borysiak W., *Dochodzenie roszczeń związanych ze szkodami górniczymi*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2018.
- Katner W.J., *Wykorzystanie środków prawa cywilnego dla ochrony środowiska człowieka*, „Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego” 1979, nr 11, s. 51–73.
- Kościńska T., *Orzecznictwo sądowe w sprawach o cywilnoprawną ochronę środowiska naturalnego człowieka*, „Problemy Wymiaru Sprawiedliwości” 1973, nr 2, s. 14–15.
- Lipiński A., *Prawne podstawy geologii i górnictwa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.
- Lipiński A., *Prawo geologiczne i górnicze*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1996.
- Mikosz R., *Granice cywilnoprawnego obowiązku zapobiegania szkodom grożącym wskutek ruchu zakładu górniczego – studium przypadku*, „Prawne Problemy Górnictwa i Ochrony Środowiska” 2021, nr 1, s. 1–16, <http://doi.org/10.31261/PPGOS.2021.01.07>.
- Mikosz R., *Obowiązek zapobieżenia szkodzie wyrządzonej działalnością regulowaną Prawem geologicznym i górniczym*, w: *Zrównoważony rozwój jako czynnik determinujący prawne podstawy zarządzania zasobami geologicznymi*, red. G. Dobrowolski, Agencja Reklamowa TOP, Katowice 2016, s. 373–375.
- Mikosz R., *Odpowiedzialność za szkody wyrządzone ruchem zakładu górniczego*, Wolters Kluwer, Zakamycze, Warszawa–Kraków 2006.
- Polski Komitet Normalizacyjny, *Polska Norma nr PN-B-02170:2016-12. Ocena szkodliwości drgań przekazywanych przez podłoże na budynki*, Polski Komitet Normalizacyjny, Warszawa 2016.
- Rakoczy B., *Cywilne prawo – zobowiązania – szkoda spowodowana ruchem zakładu górniczego – stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego do tzw. roszczeń prewencyjnych związanych z zagrożeniem wyrządzenia szkody górniczej. Glosa do wyroku SN z dnia 9 stycznia 2014 r., V CSK 101/13*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2015, nr 6, s. 57.
- Relidziński P., *Dochodzenie roszczeń z tytułu szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego*, „Przegląd Prawa Ochrony Środowiska” 2015, nr 4, s. 69–87, <https://doi.org/10.12775/PPOS.2015.040>.
- Schwarz H., *Prawo geologiczne i górnicze. Komentarz*, t. 2, Wydawnictwo C.H.Beck, Legalis/el. 2022.

⁵² Wyrok SO w Gliwicach z dnia 20 października 2022 r., sygn. X GC 205/20, niepubl.

Tyburek M., *Odpowiedzialność za szkody związane z ruchem zakładu górniczego – wybrane problemy*, w: *Wybrane problemy prawa geologicznego i górniczego*, red. B. Rakoczy, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 127–154.

Zieliński A., *Komentarz do art. 199*, w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Zieliński, wyd. 4 popr., Wydawnictwo C.H.Beck, Legalis 2010.

Mariusz Gaweł

Odpowiedzialność cywilna przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego za zwrot kosztów poniesionych na zabezpieczenie obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu tego zakładu

Streszczenie

W aktualnym stanie prawnym inwestorzy mogą domagać się od przedsiębiorców, którzy prowadzą ruch zakładu górniczego, zwrotu uzasadnionych i koniecznych nakładów poniesionych na zabezpieczenie obiektu budowlanego przed szkodliwym wpływem ruchu takiego zakładu. Realizacja tego roszczenia wymaga spełnienia określonych prawnie przesłanek, uwarunkowanych okolicznościami faktycznymi konkretnego przypadku. Opracowanie wyjaśnia więc zarówno podstawy prawne, jak i okoliczności faktyczne, które decydują o rozstrzygnięciu w sprawie roszczenia o zwrot kosztów zabezpieczenia obiektu budowlanego przed przewidywanymi szkodami spowodowanymi ruchem zakładu górniczego. Autor analizuje orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, uwzględnia także literaturę przedmiotu dotyczącą aktualnego oraz historycznego stanu prawnego.

Słowa kluczowe: zabezpieczenie przed szkodami wyrządzonymi ruchem zakładu górniczego, odszkodowanie od przedsiębiorcy prowadzącego ruch zakładu górniczego, zapobieganie szkodom, Prawo geologiczne i górnicze

Мариуш Гавел

Гражданская ответственность предпринимателя, осуществляющего эксплуатацию горнодобывающего предприятия, за возмещение расходов на защиту строительного объекта от вредного воздействия эксплуатации такого предприятия

Резюме

В соответствии с действующим законодательством инвесторы могут требовать от предпринимателей, осуществляющих эксплуатацию горнодобывающих предприятий, возмещения обоснованных и необходимых расходов на защиту строительного объекта от вредного воздействия эксплуатации такого предприятия. Для реализации такого иска необходимо соблюдение конкретных правовых требований, определяемых фактическими

обстоятельствами конкретного случая. Таким образом, в настоящей работе разъясняются как правовая основа, так и фактические обстоятельства, определяющие разрешение иска о возмещении расходов на защиту здания от ожидаемого ущерба, причиненного эксплуатацией горнодобывающего предприятия. Автор анализирует судебную практику судов общей юрисдикции и Верховного суда, а также рассматривает литературу по данному вопросу, касающуюся современного и исторического правового статуса.

Ключевые слова: защита от ущерба, причиненного эксплуатацией горнодобывающего предприятия, компенсация от предпринимателей, осуществляющих эксплуатацию горнодобывающих предприятий, предотвращение ущерба, Закон о геологическом и горном праве

Mariusz Gaweł

Responsabilità civile dell'imprenditore che gestisce un impianto minerario per il rimborso delle spese sostenute per proteggere l'edificio dagli effetti dannosi dell'attività dell'impianto

Sommario

Allo stato attuale della normativa, gli investitori possono richiedere agli imprenditori che gestiscono un impianto minerario il rimborso delle spese giustificate e necessarie sostenute per proteggere un edificio dagli effetti dannosi dell'attività dell'impianto. L'attuazione di tale richiesta richiede il soddisfacimento di determinati presupposti giuridici, condizionati dalle circostanze di fatto del caso specifico. Il documento illustra quindi sia le basi giuridiche che le circostanze di fatto che determinano la decisione in merito alla richiesta di rimborso delle spese sostenute per proteggere l'edificio dai danni previsti causati dall'attività mineraria. L'autore analizza la giurisprudenza dei tribunali ordinari e della Corte Suprema, tenendo conto anche della letteratura sull'argomento relativa allo stato giuridico attuale e storico.

Parole chiave: protezione dai danni causati dall'attività mineraria, risarcimento da parte dell'imprenditore che gestisce l'attività mineraria, prevenzione dei danni, Legge sul diritto geologico e minerario.